

gij die gezien, die mijn ziel liefheeft?" en haar warme stem als zij waarschuwde — in haar smartelik verlangen haar „van mirre druipende" vingers wringende —: „Ik bezweer u, gij dochteren van Jeruzalem, die bij de reeën of bij de hinden des velds zijt, dat gij de liefde niet opwekt noch wakker maakt totdat het haar luste!"

Verder lezen wilde Suze niet. Het was onnodig, want ze had zijn beeld gevonden. Salomo, de machtige, de wijze, die een dichter was en . . . die liefhad. Meer wenste zij niet te weten. Het Hooglied las zij elke morgen tot zij het vanzelf van buiten kende. Al de vergelijkingen, waarin Salomo's door de woestijnzon gekleurde liefste hem bezong, paste zij op Eckstein toe. Alleen noemde zij hem niet haar Liefste. Want de aard harer gevoelens onderkende zij niet en al was dat zo geweest, zij, kleine nietelinge, zou hem zulk een naam niet durven geven, hem, die groot was als een vorst en rijk van geest als een dichter. Dat men aan zó-een altijd denken moet, dat is natuurlijk, nietwaar?

En hoe wonderlijk gelukkig moest Eckstein-zelve zijn met zulk een rijkdom! Reeds het kleine deel, dat hij haar ervan gegeven had, hield haar onophoudelijk bezig, vulde haar lege eenzame dagen. Hoeveel meer dan moest hij-zelf genieten, die maar had rond te blikken in zijn brein om de kostbaarste gedachten te ontmoeten. Hij droeg alles in zich-zelf. Een raadsel was het haar hoe zulk een man een vrouw had willen nemen. Het moest geweest zijn om zijn geliefde paedagogie te kunnen toepassen. Verwonderlijk vond zij ook, dat hij zich zo geduldig en vriendelijk met haar, Suze, kon bezighouden, nooit moede haar domme onnozele vragen te beantwoorden. Misschien was dit ook uit het oogpunt van opvoedkunde, beschouwde hij haar nog als een onmondig kind aan welks weetgierigheid hij zijn liefhebberij kon botvieren. Voor hem was het dan een aangenaam tijdverdrijf, terwijl het voor haar — in haar bekrompen leven — alles was geworden. Haar denk-

beelden waren ongemerkt veranderd, naar de zijne, alles toetste ze aan zijn smaak, durvend geen definitief oordeel hebben voor ze het zijne gehoord had.

Toen zij het Hooglied had gelezen en de verzen ervan op haar lippen woonden, verlangde zij te weten hoe hij het vond. Maar zij durfde het hem niet te vragen.

Zolang het winter was en de wegen slecht kwam hij zeldzamer; ook kon hij nu niet overal naar de nog ontbrekende stukken van het zilveren servies zoeken en had hij geen boodschap. En zonder die bezocht hij mevrouw Herzberg niet.

Soms — als hij in lang niet geweest was nam Suze zich een vast plan voor: de volgende maal zou ze het vragen; maar als hij er was en met zijn ernstige stem en ingehouden, kalme gebaren over levensleren sprak of haar Rousseau's „Emile" uitlegde, waagde zij het niet over het kleurige passievolle lied te spreken. Wat zou hij van haar denken! Temeer daar ze zéker zou rood worden en hem niet zou kunnen aanzien. En zij vermoedde zijn oordeel al: de taal zou hij mooi vinden, maar de liefde, die er in bezongen werd, helde naar 't materiële en wat was verder van Eckstein af dan dat? Immers nooit daalde hij tot zulke gesprekken neer en kon zij, een vrouw noch wel, er dan over beginnen? Nooit zou ze durven, nooit!

Maar het verlangen naar zijn mening over juist dat Hooglied werd tot een obsessie, een lichamelijke pijn haast. Al haar gevoel voor hem, waarvan zij de diepte zelf niet kende, concentreerde zich op dat verlangen. Als hij over het Hooglied zou spreken ging dat een gebeurtenis worden en het zou aan iets een einde maken. Zo hij het schoon vond — in allen dele — zou hij nooit terugkomen, en als hij het afkeurde zou zij sterven.

Het zou van iets, van iets het einde zijn.

Op een der eerste dagen van Maart was Eckstein al vroeg in de voormiddag op de villa gekomen en tot Herzbergs thuiskomst